

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei
„Pentru modificarea Regulamentului privind condițiile
și modul de efectuare a operațiunilor valutare (neadmiterea fragmentării plăților
/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare)”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului privind condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare (neadmiterea fragmentării plăților/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare) (în continuare – proiect HCE) a fost elaborat de către Banca Națională a Moldovei (BNM).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul HCE este elaborat în temeiul art.51 lit.a) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, precum și al art.25 alin.(1) și (8) din Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară (în continuare – Legea nr.62/2008).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Elaborarea proiectului HCE este condiționată de necesitatea instituirii unui cadru normativ care să reglementeze inadmisibilitatea fragmentării plăților/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare, de către persoanele fizice și juridice, în scopul eludării de la obținerea autorizației BNM în cazul în care plata/transferul urmează a fi efectuat în cadrul unei operațiuni valutare supuse autorizării, conform Legii nr.62/2008, și/sau pentru evitarea prezentării documentelor justificative în cazurile stabilite de regulament. De notat că actualmente Legea nr.62/2008 stabilește dreptul persoanelor fizice și juridice de a efectua operațiuni valutare de capital în sumă de până la 10000 euro (sau echivalentul acestora) fără autorizare din partea BNM, fapt care motivează persoanele fizice și juridice să efectueze în cadrul unei operațiuni mai multe plăți și transferuri a câte 10000 euro (sau echivalentul acestora) în favoarea unei și aceleiași persoane într-o perioadă relativ scurtă de timp prin intermediul unui și aceluiași prestator SPR. Aceeași situație se atestă și în cazul în care Regulamentul privind condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare, aprobat prin HCE al BNM nr. 29/2018 (în continuare Regulamentul nr.29/2018) prevede dreptul persoanelor fizice și juridice de a efectua plăți și transferuri în sumă de până la 10000 euro (sau echivalentul acestora) fără prezentarea documentelor justificative. Nerespectarea de către persoanele fizice și juridice a cerințelor legislației valutare care vizează obținerea autorizației BNM și/sau prezentarea documentelor justificative la efectuarea plăților și transferurilor în cadrul unei și aceleiași operațiuni valutare conduce la diminuarea eficienței controlului valutar care se efectuează de către prestatorii de servicii de plată în calitatea lor de agenți ai controlului valutar și, în final, la periclitarea scopului reglementării valutare – asigurarea stabilității pieței valutare interne și implementării politicii valutare a statului. Luând în considerare Legea nr.302/2022 pentru modificarea unor acte normative prin care au fost operate modificări ce vizează anularea regimului duty-free pe întreg teritoriul Republicii Moldova,

a fost modificat, respectiv, cadrul primar al reglementării valutare (art.20 alin.(2) lit.a) din Legea nr.62/2008), iar noțiunea de „duty-free” a fost exclusă. În contextul modificărilor operate la cadrul primar, noțiunea de „duty-free” va fi exclusă din cadrul normativ secundar.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Modificările principale la Regulamentul nr.29/2018 vizează:

- definirea noțiunii de „fragmentare a plăților/transferurilor”;
- instituirea normei de interdicere a fragmentării plăților/transferurilor de către persoanele fizice și juridice în cadrul operațiunilor valutare în scopul eludării obținerii autorizației BNM sau prezentării documentelor justificative;
- obligarea prestatorilor SPR să nu admită fragmentarea plăților/transferurilor de către persoanele fizice și juridice în cadrul operațiunilor valutare care se supun regimului de autorizare și să refuze efectuarea plății/transferului în cazul constatării fragmentării acestora;
- specificarea criteriilor de constatare a fragmentării plăților/transferurilor care urmează a fi luate în considerare de către prestatorii SPR la evaluarea acțiunilor de fragmentare a plăților/transferurilor în cadrul unei operațiuni valutare:
 - frecvența plăților/transferurilor în cadrul operațiunii valutare în decursul unor perioade scurte de timp, de exemplu, plăți/transferuri repetate în decurs de o lună;
 - părțile operațiunii valutare, de exemplu, plătitorul /destinatarul este una și aceeași persoană;
 - scopul plăților/transferurilor, de exemplu, acordarea donațiilor, împrumuturilor, transferul de mijloace bănești destinate cheltuielilor familiale;
- specificarea cazurilor în care plățile/transferurile nu vor fi considerate fragmentate, și anume cazurile în care condiția privind plata/transferul în tranșe este prevăzută de actul juridic în baza căruia se efectuează plata/transferul, de exemplu: contractul de credit, contractul de leasing etc.; cazul în care se efectuează transferuri unilaterale pe teritoriul Republicii Moldova, acestea, conform prevederilor art.19 din Legea 62/2008, se efectuează fără restricții;
- includerea prevederilor care vizează acțiunile prestatorului SPR care trebuie să fie întreprinse până la efectuarea plăților/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare, și anume verificarea plăților/transferurilor anterioare ale persoanelor fizice sau juridice cu aplicarea criteriilor de constatare a fragmentării plăților/transferurilor;
- obligarea prestatorilor SPR să includă în reglementările sale interne acțiunile/termenele /procedurile/modalitățile de verificare care urmează a fi îndeplinite/executate de către prestatorul SPR și/sau clienții acestuia, în vederea neadmiterii fragmentării plăților/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare;
- excluderea exemplificării care specifică că magazinele duty-free pot încasa mijloace bănești în valută străină de la persoane fizice cu ulterioara depunere a acestora în conturile proprii deschise la prestatorii SPR. Modificarea menționată ține de prevederile Legii nr.302/2022 pentru modificarea unor acte normative prin care a fost modificat cadrul primar al reglementării valutare, Legea nr.62/2008, fiind exclusă noțiunea de „duty-free”.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Modificările propuse la Regulamentul nr.29/2018 au ca scop reducerea numărului de cazuri de eludare de la obligativitatea obținerii autorizației aferente operațiunilor de fragmentare a

plăților/transferurilor persoanelor fizice și juridice. În opinia autorului, opțiunile propuse sunt considerate cele mai potrivite pentru corectarea deficiențelor identificate și neadmiterea încălcării legislației valutare. În procesul de avizare și de consultare publică vor fi examinate alternativele propuse și alese propunerile general acceptate.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu este aplicabil.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Nu este aplicabil.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Potrivit art.5 alin.(6) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, în coroborare cu art.1 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, analiza impactului de reglementare nu se efectuează în privința actelor normative din domeniul financiar (bancar și nebancar).
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul HCE va fi supus avizării și consultării publice, urmând a fi publicat pe pagina web a BNM (https://bnm.md/), la compartimentul „Legislație”, rubrica „Transparență decizională”, conform prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și ale Regulamentului privind asigurarea transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor BNM (aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al BNM nr.230/2010). De asemenea, proiectul HCE va fi consultat cu prestatorii SPR și alte părți interesate.
7. Concluziile expertizelor
Conform art.36 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, expertiza anticorupție a proiectului a fost efectuată în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, iar factori și riscuri de corupție nu au fost identificate.

Potrivit art.37 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, actele normative emise de Banca Națională a Moldovei nu se supun expertizei juridice a Ministerului Justiției. Totodată, având în vedere art.11 alin.(3³) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională a Moldovei va solicita o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției pe marginea proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul HCE este corelat cu prevederile actelor legislative/normative cu care se află în conexiune, iar modificările și completările propuse nu afectează concepția generală a Regulamentului nr.29/2018.

Data intrării în vigoare a proiectului HCE – conform regulii generale – peste o lună de la data publicării acestuia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În temeiul prevederilor art.60 alin.(1) lit.a), b) și alin.(3) din Legea nr.62/2008, agenții controlului valutar, în particular prestatorii SPR, au atribuția de a asigura respectarea prevederilor Regulamentului nr.29/2018, inclusiv a modificărilor ce țin de neadmiterea fragmentării plăților/transferurilor. În acest sens, prestatorii SPR vor avea obligația de a-și ajusta reglementările interne în vederea stabilirii acțiunilor care urmează a fi întreprinse pentru identificarea și neadmiterea plăților/transferurilor fragmentate în cadrul unei operațiuni valutare.

Respectarea de către prestatorii SPR a prevederilor care vizează neadmiterea fragmentării plăților și transferurilor în cadrul operațiunilor valutare va fi verificată în cadrul controlului valutar.